

rané teoretické uvažování
o nonfikčním filmu

desátá léta:

Ricciotto Canudo: *The Birth of the Sixth Art* (1911)

- ◆ dva aspekty kinematografické reprezentace:
 - 1) symbolický aspekt
 - 2) reálný aspekt

symbolický aspekt kinematografické reprezentace

ASPEKT RYCHLOSTI

„Kinematograf poskytuje možnost úžasných sérií kombinací, proplétajících se dějů, jež se spojují, aby vytvořily spektakl sestávající ze sérií obrazů, pohledů v energických seskupeních, podobných živému organismu...“

„...srážky pohybů jsou regulovány s matematickou přesností, jež uspokojí i nejfanatičtějšího běžce...“

„Kinematograf uspokojí i nejnáročnějšího řidiče – ten při přisednutí z vozu na sedadlo v kině nepocítí, že by se cokoli zpomalilo. Kinematograf mu naopak ukáže vzdálené země, neznámé lidi, méně známé lidské zvyky, pohyby, to vše pulsující před očima v extrémní rychlosti.“

reálný aspekt kinematografické reprezentace

ASPEKT VZTAHU K AKTUÁLNÍMU SVĚTU – MÉDIUM JAKO ODRAZ DOBY

„Kinematograf je shrnutím hodnot vědeckého věku, je formou pověřenou Kalkulem spíše než operacemi Fantazie a představuje se jako nový druh divadla – vědeckého divadla vytvářeného z precizních kalkulací a vyplývajícího z mechanického způsobu vyjádření.“

dvacátá léta:
Germaine Dulac: The Essence of the Cinema:
The Visual Idea (1925)

technické jako předpoklad estetického

„V době, kdy Lumiérové přišli s kinematografem, se filmová kamera stala vědeckým nástrojem, precizní zaznamenávací pomůckou. Když později lidé, kteří pracují s ideami, objevili, že film má duši, převedla představa o duchovním(rozumovém) významu film z oblasti vědy do oblasti umění.“

- film otrokem stávajících druhů umění (jako ztvárnění románové nebo dramatické literatury)
- otroctví v umělecké sféře násilně odňalo filmu jeho původní podstatu:

„Jednou z hlavních vlastností filmu je jeho vzdělávací a poučná moc.“

film ve své podstatě:

„Ve filmu není neprozkoumaných oblastí. Film je okem otevřeným do života, okem mocnějším lidského, vidícím to, co my nespatříme. Film nás učí věci, které bychom bez něj nepoznali.“

- film jako druh mikroskopu, kterým pozorujeme to, co ve vlastní realitě sami nespatříme
- ve filmu se před námi svět vyjevuje v nekonečném detailu, ve vývoji, jež normální oko nemůže sledovat
(pomalá studie rozkvétání květů)
- film jako učitel

definice filmu:

„Na příkře vědecké a materiální bázi můžeme položit teoretický základ nového umění, umění vizuální myšlenky, jež má kořeny v přírodě, v realitě, v nevypočitatelnosti. Vizuální myšlenka je utvářena pohybem a životem, jedná se o koncepci umění oka, umění pravdy, umění detailu a jemných nuancí, vycházející z neočekávanosti.“

raný nonfikční film

raný nonfikční film versus dokumentární film

(= nonfikční film před a po 1. sv. válce –
transformace nonfikčního filmování)

časté rozlišení: aktualita x dokument

Grierson : raná nonfikce jako deskriptivní

protoforma nonfikčního filmu : VIEW

- rané nonfikční filmy strukturovány kolem potřeby prezentovat něco vizuálního
- VIEW předvádí akt dívání se a pozorování
- kamera funguje jako turista, divák, průzkumník
- prezentovat konkrétní, vizuální; nikoli sdělení
- nekonstruovanost – moment náhody, nepředpojatosti
(techniky rámování, střihu, práce s offscreen ne vždy rozvíjeny jako estetické prostředky)

žánry VIEW

- popisy míst (placefilms):

scény z měst, venkova, cest po cizích zemích

- popisy procesů (processfilms):

průmyslová výroba, stádia procesu v logickém pořádku od suroviny v užitkový předmět (např.)

nové koncepce filmu: cca 1907 – 1. sv. válka

raný film:

- film archivem budoucnosti
 - síla autenticity – herci, dekorace, krajina, rekvizity – odkaz k aktuální realitě minulosti
 - důvěra v objektivní neutralitu fotografického aparátu
 - dokumentární hodnota filmu - první výslovně rozpoznáný aspekt filmu při pokusech definovat pozici nového média v rámci širšího kulturního kontextu
- x ustavení stálých kin = nové téma fikčního filmu
- válečná propaganda, Flaherty

časté obrazy: skály a moře, východ slunce, vodopády

- statické, bez známek civilizace, bez lidí
- kanál nepřerušovaných, opakujících se procesů
- zájem konce devatenáctého století o „živost“
(simultaneita – telefon, pre-televize)

rané cestopisné filmy

- napětí mezi exotickým a konvenčním:
senzační obrazy v rámci realistické estetiky
+ vzdělávací aspekt
- hlavní účel: sloužit jako zprostředkovaná cesta:
náhrada za skutečnou cestu, kterou lze
uskutečnit bez tolika peněz v kratším čase
- druhy: orientace na krajinu x orientace na lidi